

titel les	MB Les 2 SPREEKVAARDIGHEID - Non-verbale communicatie
voor welke groep(en)	Groep 3 ,4 en 5
onderwerp/thema	KRING & VIERING – Lichaamshouding en non-verbale communicatie
kunstdiscipline(s)	Theater - Drama
vaardigheden	Samenwerken: verplaatst zich in anderen en staat open voor ideeën van anderen Maken: leert zorgvuldig om te gaan met elkaar Presenteren: leert te kijken en te luisteren naar presentaties van anderen en hierop samen te reflecteren
doelen(en)	De leerling kan: Gebaren en mimiek inzetten om boodschappen te ondersteunen Handgebaren maken om nadruk toe te voegen Wordt zich bewust van het belang van non-verbale communicatie
werkvorm(en)	Tableau vivant - Voor en Na
presentatievorm	Klassikaal
duur van les(senreeks)	60 minuten - les 2 van 3
benodigdheden	5 briefjes met op elk een van de zinnen*, (digi)bord voor brainstorm eventueel: hoofddeksels voor Haas en andere dieren uit het Zwijgbos
voorbereiding	Groot speelvlak creëren in de klas

ORIËNTATIEFASE

Brainstorm,
voorkennis ophalen,
waarnemen,
associëren

7 minuten

Ophalen voorkennis over non-verbale communicatie - GEBAREN

Welke gebaren die je bij het spreken gebruikt, ken je allemaal?

Laat de leerlingen het gebaar zo precies mogelijk omschrijven.

Enkele voorbeelden:

Goed: duim opsteken

Stilte: wijsvinger voor de mond

Dichterbij komen: hand naar je toe bewegen

Iets kleins: wijsvinger en duim dicht bij elkaar

Iets groots: handen breed uit elkaar

Geen idee: schouders en handen omhoog

Aanwijzen: de wijsvinger op een punt richten

Stop: hand recht vooruit steken met vingers omhoog

Kracht: een vuist maken

.....

Non-verbale communicatie = alles wat je zegt ZONDER woorden.

Dat kan ook met je mimiek. Welke gezichtsuitdrukkingen ken je allemaal?

Boos, bang, blij, bedroefd, verbaasd... etc.

Noem er zo veel mogelijk!

DEEL 1: onderzoek mimiek en fysieke non-verbale communicatie

Oefening non-verbaal met mimiek: boos/bang/blij/bedroefd/verbaasd

Leerkracht schetst spelsituatie: Haas woont in de kruin van de hoogste boom van het Zwijgbos. Haas slaapt. Haas droomt. In zijn droom slaakt Haas soms zwijgzaam een kreet.

> Leerkracht leest “gedachte wolkje” zin* voor, leerlingen laten daarna dit in mimiek zien (zonder geluid) en beelden zich in stilte in, wat er in de droom van Haas aan de hand is.

- * Nee, ik wil niet als eerste! [boos]
- * Help, ik moet als eerste! [bang]
- * Yes, ik mag als eerste! [blij]
- * Ik mag nooit als eerste. [bedroefd]
- * Echt? Mag ik als eerste? [verbaasd]

Oefening non-verbaal met fysiek: boos/bang/blij/bedroefd/verbaasd

De leerlingen staan stevig op twee benen en hebben veel beweegruimte. Ze doen denkbeeldig hun Haas-pak aan en maken nu, na het zeggen van (dezelfde) zinnen, een standbeeld uit Haas z'n droom... [b/b/b/b/v] is, in 5 tellen.
5,4,3,2,1 BEVRIES! Oefen minimaal 5 emotie-standbeelden.

Reflecteer klassikaal:

Waar kun je aan zien dat iemand/Haas b/b/b/b/v is? Omschrijf elke geoefende emotie heel precies en objectief, zoals een detective.

Voorbeeld: verbaasd zie ik doordat de wenkbrauwen omhoog getrokken zijn, ogen groot gemaakt, mond open, schouders/bovenlijf iets naar achteren.

Oefening non-verbale EN verbale communicatie:

Ga in een kring staan.

Leerkracht spreekt een zin* uit, leerlingen in hun Haas-pak spreken dit tegelijkertijd na met zoveel mogelijk mimiek en fysiek. Oefen alle 5 zinnen*.

Daarna doe je dezelfde opdracht: iedereen spreekt de leerkracht na (die nu Haas speelt), maar het is VERBODEN om mimiek en fysiek te gebruiken. Je lichaam en gezicht moeten helemaal stil staan. Oefen alle 5 zinnen*.

Reflecteer klassikaal: welk verschil ervaar je zelf als je met en zonder non-verbale communicatie een zin* uitspreekt?

DEEL 2: tableau vivant

Uitleg tableau vivant: een levend schilderij. Iedereen is een standbeeld, samen beeld je een situatie uit. Omdat je niet mag praten of bewegen is het enorm belangrijk dat je je non-verbale communicatie, dus mimiek en fysiek, duidelijk laat zien.

Bij het maken van een tableau vivant bedenk je WIE, WAT en WAAR jullie zijn.

Klassikaal voorbespreken: stel... je maakt bij de zin ‘nee ik wil niet als eerste’ een tableau. Wie kan je zijn? Welke gebaren worden er gemaakt? Wat is er aan de hand? Waar speelt het zich af?

> Laat leerlingen voorbeelden noemen die ze in hun droom van HAAS voor zich zagen!

Nu oefenen! Maak 5 groepjes. Elk groepje maakt, tegelijkertijd, binnen 10 tellen een tableau vivant bij de zin* die de leerkracht omschrijft.

NB: Leerlingen moeten supersnel te werk gaan, de tijdsdruk is belangrijk, omdat de aandacht moet liggen op de non-verbale communicatie. Als je te veel overlegtijd geeft, gaan ze te veel praten en verzwakt de noodzaak om met fysiek en mimiek heel

UITVOERINGSFASE

Toepassen, (in)oefenen,
delen van
(tussen)resultaten

25 minuten

Tableau vivant maken

Elk groepje krijgt één van de zinnen* en bespreekt in 1 minuut de situatie die zij gaan verbeelden in een tableau vivant, aan de hand van WIE/WAT/WAAR. Na 1 minuut telt de leerkracht van 10 naar 0, bij 0 staat elk groepje in een tableau vivant.

Leerkracht reflecteert objectief wat er aan non-verbale communicatie zichtbaar is. Zowel de gebaren als de emoties!

Tableau vivant maken - voor en na

Ieder groepje maakt bij het gemaakte tableau vivant een “wat eraan vooraf ging” tableau en een “hoe het afloopt” tableau.

Maak duidelijke afspraken over WIE je speelt, WAT er aan de hand is en WAAR het zich afspeelt. En zorg dat er zo veel mogelijk non-verbale communicatie zichtbaar is. Gebaren en emoties!

5 minuten voorbereidingstijd.

Presenteren en reflecteren

Elk groepje presenteert het drieluik tableau vivant.

Leerkracht begeleid door te zeggen:

Tableau 1: 3,2,1 KLIK (Laat het tableau 5 tellen stilstaan)

Tableau 2: 3,2,1 KLIK

Tableau 3: 3,2,1 KLIK

Tip: laat het publiek de ogen dicht toen terwijl het tableau gemaakt wordt en de ogen openen bij KLIK. Dat maakt het extra magisch om te zien.

Bespreek het drieluik na met het publiek:

Welk gedachte wolkje van non-verbale communicatie zou het publiek erbij uitspreken?

De spelers van het drieluik mogen niet reageren op de suggesties van het publiek. Het is leerzaam om te horen of het publiek ook ziet wat je met non-verbale communicatie wilde uitdrukken. Als het publiek iets anders ziet dan de leerlingen bedacht hadden, kun je het hen ter plekke laten aanscherpen, zich daarbij laten helpen.

Non-verbale en verbale communicatie scène

Laat elk groepje het drieluik voorbereiden als een korte scène waarbij gesproken wordt. Het is belangrijk dat de non-verbale communicatie niet verloren gaat.

5 minuten voorbereidingstijd.

Presenteer de scènes

EVALUATIEFASE

*Het bewust worden en
verwoorden van wat geleerd
is, het creëren van ruimte om
te groeien en het formuleren
van nieuwe leervragen.*

5 minuten

Evaluatie gehele les:

Wat heb je vandaag ontdekt over je mimiek?

Wat heb je beleefd tijdens het maken van de tableaux?

Wat heb je geleerd over non-verbale communicatie?

Wat zou je nog beter onder de knie willen krijgen?